

DIRECȚII STRATEGICE ALE SNPAR

- propunere de text -

OBIECTIV 2007-2013:

COEZIUNE SOCIALĂ BAZATĂ PE CONSOLIDARE ECONOMICĂ ȘI INSTITUȚIONALĂ

PRELIMINARII

Obiectivul strategic al perioadei 2007 – 2013 este gândit de partenerii sociali în contextul adaptării funcționale a României la statutul de Stat Membru al Uniunii Europene, primit prin aderarea de jure la 1 ianuarie 2007. Fără a face abstracție de efortul de armonizare instituțională și legislativă caracteristic perioadei de pre-aderare, este imperios necesar ca acesta să-și dovedească capacitatea de cuplare reală la politicile și mecanismele comunitare, practic prin angrenarea, stimulată tocmai de acest nou statut, a întregii societăți românești.

Această angrenare, conștientizată deocamdată prin pasul opțiunii istorice cu o perspectivă a beneficiilor, călăuzește formularea obiectivului 2007 – 2013, coeziunea socială, în așteptarea adevăratelor dividende ale integrării europene, devenind liantul unei munci asidue, atât necesară României, cât și așteptată de partenerii noștri europeni.

Coeziunea socială nu poate să rămână un simplu slogan, ea urmând să fie fundamentată credibil pentru cetățenii României, pe consolidarea economică și instituțională, oferind, de data aceasta, perspective palpabile, imediate și pe termen mediu.

Definirea obiectivului ține cont, în egală măsură, de procesele comunitare actuale, privite atât ca stimulent, cât și ca necesitate normală de reacție a României la

acestea. Ca urmare, obiectivul 2007 – 2013 are în vedere și următoarele:

- Parcurgerea de către Uniunea Europeană a unei etape de redefinire a identității și a coeziunii sale interne, în contextul necesității de a se afirma ca actor competitiv și dinamic într-o lume în continuă globalizare, dar și pe fundalul „digerării” celui de-al cincilea val al extinderii, început în 2004 cu zece state și finalizat prin aderarea României și a Bulgariei la 1 ianuarie 2007.
- Parcurgerea de către Uniunea Europeană a unui proces de reconectare a propriilor cetățeni și de recâștigare a susținerii acestora pentru proiectul politic european pe baze care să corespundă preocupărilor lor, la începutul secolului XXI.
- Căutarea de către Uniunea Europeană a unor răspunsuri credibile și eficiente în vederea întăririi rolului său extern, pe fondul parteneriatului, dar și al competiției strategice cu SUA și țări din Asia.

Prin obiectivul etapei 2007 – 2013, România trebuie să facă față aceluiași provocări ca și Uniunea Europeană – interne și externe – această corelare fiind chiar mesajul prociclicității acțiunilor României în concertul comunitar, bazat principal pe acquis-ul pus în funcțiune, dar și pe rolul de acum în colo contributiv al României la întreaga construcție europeană pentru mileniul III.

Partenerii sociali au decis ca, în această etapă de elaborare a strategiei post-aderare, cu referire specială la obiectivul 2007 – 2013, să se țină cont de constrângerile deja angajate prin documente transmise la Bruxelles, în aceeași măsură cu asumarea de angajamente în baza documentelor comunitare, în plină desfășurare.

Ulterior acestui exercițiu strategic al României, devenit permanent la nivel național și proactiv la nivel comunitar, strategia va deveni sursa decupării propunerilor programelor de acțiune la intern și promovării acestora pe plan comunitar.

DIRECTIILE STRATEGICE ALE PERIOADEI 2007 – 2013:**A. CREȘTEREA COMPETITIVITĂȚII ECONOMIEI ROMÂNEȘTI****1. Modernizarea infrastructurii** (transporturi, TIC, energie, mediu).

Direcția strategică a modernizării infrastructurii recunoaște necesitatea apropierii mai rapide a României de Uniunea Europeană, din punct de vedere al vitezei și costurilor de comunicare de ansamblu, interpretate ca factori de creștere a competitivității economice, din perspective naturală a deschiderii economiei naționale către piața unică și a libertăților de circulație a bunurilor, serviciilor, forței de muncă și a capitalului.

În domeniul **transporturilor**, obiectivele generale avute în vedere pentru dezvoltarea infrastructurii privesc cu prioritate creșterea gradului de accesibilitate a României, liberalizarea pieței interne de transport, întărirea coeziunii sociale și teritoriale interne și europene, stimularea dezvoltării economice pe axele de transport, creșterea compatibilității acestora cu mediul înconjurător.

Prioritățile de dezvoltare a infrastructurii de transport, susținute inclusiv prin fonduri comunitare post-aderare, sunt concentrate pe axele prioritare ale coeziunii teritoriale a UE **deja identificate**: TEN-T nr.7 - rutieră, TEN-T nr. 18 - calea fluvială Rin-Meusia-Main-Dunăre și TEN-T nr. 22 – feroviară, cu o importanță fundamentală și pentru mobilitatea bunurilor și persoanelor.

Dezvoltarea **transporturilor rutiere** trebuie să răspundă necesităților imediate de **interconexiune externă și internă a României în contextul aderării la UE, prin asigurarea legăturilor cu rețeaua de autostrăzi din statele membre; accesul din drumurile naționale spre centrul localităților și municipiilor, creșterea capacității de preluare de fluxuri a mai multor drumuri naționale și europene**, cu consecința asigurării, simultane, a legăturii regiunilor din nordul, estul și sudul României cu spațiul efectiv al pieței unice, dincolo de granița de vest.

Dezvoltarea **transportului feroviar** se va concentra pe obiectivul **creșterii competitivității acestuia în raport cu transportul auto**, atât pentru transportul de marfă cât și pentru transportul de călători, ceea ce corespunde unor preocupări

majore legate de *continuarea modernizării rețelei TEN-T*, constând în lucrări de reabilitare/modernizare de tronsoane de cale ferată, creșterea calității serviciilor oferite, realizarea sistemului de centralizare electronică a stațiilor, de modernizare a stațiilor de cale ferată, modernizare a mijloacelor de transport, finalizarea proiectului de ticketing pentru transportul feroviar de călători, creșterea siguranței feroviare. (anexa)

Dezvoltarea **transportul aerian** are în vedere *modernizarea și dezvoltarea aeroporturilor aflate în rețeaua TEN-T*, prin îmbunătățirea siguranței și securității activităților aeronautice, dezvoltarea infrastructurii specifice, îmbunătățirea calității serviciilor, sporirea atenției către transportul aerian de mărfuri din România, sporirea transportului de călători între localități depărtate.

Dezvoltarea **transportului maritim și fluvial** are în vedere lucrările de dezvoltare a infrastructurii de transport feroviar și rutier de conectare și operare a porturilor, îmbunătățirea condițiilor de operare a mărfurilor în sectorul fluvio-maritim, extinderea și specializarea capacităților de operare, derularea de proiecte de îmbunătățire a condițiilor de navigație și de siguranță, pentru atingerea *unui flux ridicat al traficului în poziția geografică marginală a României*.

Dezvoltarea **transportului intermodal și combinat** are în vedere *crearea de centre logistice specializate*.

În domeniul **comunicațiilor și tehnologiei informației (TIC)**, România are ca obiectiv strategic trecerea la Societatea Informațională, respectiv *creșterea continuă și susținută a gradului de penetrare a serviciilor de comunicații electronice până la cel puțin nivelul mediu al UE, atât în cadrul teritoriului cât și la nivelul utilizatorilor*.

Politicile dedicate acestui obiectiv strategic sunt circumscrise realizării de **investiții în capacități** care să permită dezvoltarea comunicațiilor în bandă largă pe o piață locală și regională competitivă, efectuarea, până în anul 2012, a tranziției de la televiziunea analogică la cea digitală, implementarea unor tehnologii de comunicații viabile în contextul specific al României, în scopul reducerii decalajului între urban și rural, extinderea utilizării în mod activ de către populație a echipamentelor de comunicații electronice din ce în ce mai sofisticate.

În ceea ce privește **tehnologia informației**, România elaborează politici pentru

asigurarea unui **cadru legal complet** pentru desfășurarea activităților și serviciilor în contextul societății informaționale și a conceptului de e-guvernare, **creșterea gradului de utilizare a tehnologiilor informației** în mediul public și privat, respectiv cel de afaceri, **implementarea unui sistem eficient de oferire de servicii publice informatizate**, accesibile de la distanță, **armonizarea aplicațiilor și infrastructurilor de comunicații** pentru asigurarea unor servicii competitive pe termen lung și interoperabile atât la nivel național cât și la nivel european, **de stimulare a dezvoltării industriei TIC și a exportului de software și servicii informatice** cu valoare adăugată mare, **generarea de proiecte pilot pentru creșterea gradului de informatizare a serviciilor publice și inițierea de acțiuni intensive de promovare a sectorului TIC în cadrul parteneriatelor, târgurilor și comisiilor mixte internaționale.**

În domeniul **energiei**, **obiectivul prioritar** al României este **recuperarea decalajului de performanță** față de țările dezvoltate ale UE, printr-o politică energetică capabilă să susțină o creștere economică durabilă, fără excluderea cerințelor de protecție a mediului și soluționarea aspectelor de ordin social.

Politica energetică își propune continuarea **investițiilor** pentru menținerea securității sistemului energetic, **asigurarea securității alimentării cu energie** prin: continuarea programului nuclear, diversificarea surselor de energie, inclusiv pe baza realizării de proiecte de interconectare transfrontaliere, construirea unui terminal de gaz lichefiat la Constanța, ca proiect punctual major.

Mixul de politici în domeniul energiei are în vedere **întărirea poziției strategice în regiune** a României, prin aplicarea prevederilor Tratatului Comunității Energetice în regiunea Europei de Sud-Est și susținerea eforturilor UE de formulare a unei **politici energetice comune**, **consolidarea unei piețe interne a energiei competitive și transparente**, ca o condiție pentru eliminarea distorsiunilor care afectează concurența, **întărirea și integrarea pietelor regionale de energie**, participând activ la interconectările dintre Statele Membre.

Ca element specific domeniului energetic, România va aplica conceptul de **politică de vecinătate europeană**, susținând extinderea Tratatului Comunității Energetice în regiunea Europei de Sud-Est cu noi parteneri, promovarea unei politici comune pentru zona pontică, consolidarea parteneriatului energetic UE-Rusia.

În domeniul **mediului**, România pune accent pe continuarea reformelor pentru **reducerea decalajelor** în ceea ce privește dezvoltarea durabilă și protecția mediului, pe baza **integrării politicii de mediu** în elaborarea și aplicarea politicilor regionale și sectoriale și prin **promovarea investițiilor** de capital autohton și comunitar pentru realizarea măsurilor și lucrărilor de protecție a mediului.

Mixul de politici puse în acțiune trebuie să ducă la **îmbunătățirea accesului populației la infrastructura de apă**, prin asigurarea serviciilor de alimentare cu apă și canalizare în majoritatea zonelor urbane, **ameliorarea calității solului**, prin îmbunătățirea managementului deșeurilor și reducerea numărului de zone poluate istoric, **reducerea impactului negativ** cauzat de centralele municipale de termoficare vechi în cele mai poluate localități, **protecția și îmbunătățirea biodiversității și a patrimoniului natural**, prin sprijinirea managementului ariilor protejate (implementarea rețelei Natura 2000), **reducerea riscului la dezastre naturale**, prin implementarea măsurilor preventive în cele mai vulnerabile zone, **asigurarea protecției și conservarea resurselor naturale**.

Sunt considerate ca **soluții viabile** la diminuarea decalajelor între dezvoltare și mediu **promovarea progresivă a instrumentelor economice** pentru implementarea politicii de mediu, **dezvoltarea tehnologiilor curate** de mediu și a cercetării științifice aferente, **dezvoltarea infrastructurii** pentru alimentarea cu apă și pentru colectarea și epurarea apelor uzate, continuarea **dezvoltării infrastructurii pentru gestionarea integrată a deșeurilor**.

Selectivitatea priorităților și prevenția poluării are în vedere îmbunătățirea infrastructurii de apărare împotriva inundațiilor, reducerea poluării apelor cu substanțe prioritare și eliminarea poluării cu substanțe prioritare periculoase, reducerea poluării cu nitrați proveniți din surse agricole și atingerea stării bune a apelor.

2. **Dezvoltarea capitalului uman** (reforma sistemului de învățământ, formarea profesională, educația permanentă/continuă)

Capitalul uman se constituie în una din cele mai importante resurse ale dezvoltării

bazate pe cunoaștere, iar valorificarea acesteia în procesul de recuperare a decalajelor, reflectate în final în nivelul de competitivitate economică, presupune o atență **reformare a sistemului de învățământ pe baza conceptului de educație și pregătire profesională continuă.**

În domeniul **educației și formării profesionale**, se atacă principalele două componente ale **descentralizării** - cel administrativ și cel financiar - precum și **calitatea învățământului**, îmbinând autonomia unităților de învățământ cu evaluarea externă. Perspectiva dezvoltării durabile a învățământului incumbă asumarea **principiilor transparenței, răspunderii publice, diversității culturale și etnice, egalității de șanse, compatibilizarea învățământului cu standardele europene, susținerea integrată a ciclului educație – cercetare - inovare.**

*Cadrul instituțional și legislativ trebuie să reflecte noile accente și consolidarea principiilor menționate, monopolul MEC asupra reformelor din învățământ urmând să fie limitat în favoarea **formelor de educație, pregătire și reciclare profesională aflate în mod natural în inițiativa patronatelor și sindicatelor, care sunt mai aproape de realitățile pieței forței de muncă. Ca urmare, reforma învățământului trebuie să lase loc concepției vocaționale și școlilor profesionale, de arte și meserii, al căror potențial poate suplini deficitele structural – profesionale și de personal ale pieței muncii, nefiind exclusă asigurarea finanțării locale parțiale sau totale pentru proiectele private de școlarizare vocațională.***

Pentru favorizarea dezvoltării personale, a incluziunii sociale și a inserției pe piața muncii, procesul educațional se va focaliza pe **formarea a 8 domenii de competențe cheie**, înțelese ca un pachet transferabil și multifuncțional de cunoștințe, abilități și atitudini, indispensabil vieții active într-o societate a cunoașterii:

- Comunicare în limba maternă/ multilingvism
- Competențe de aplicare a cunoștințelor de matematică, științe și tehnologie
- Utilizarea, în viața socială, a tehnologiilor TIC
- Capacitatea de dezvoltare personală pe tot parcursul vieții
- Consolidarea și utilizarea deprinderilor sociale
- Dezvoltarea și punerea în practică a spiritului antreprenorial
- Formarea competențelor inter - și intra – culturale
- Formarea personalității tânărului cetățean european

Particularizat pe tipuri de învățământ, proiectul de competențe cheie va urmări **aspectele cele mai importante, care pot asigura dimensiunea calității acestora.**

In **învățământul pruniversitar**, accentual cade pe **costurile educației** (implementarea strategiei de *descentralizare*; stimularea investițiilor *private* în educație și formare; diversificarea *surselor de finanțare*; încurajarea dezvoltării învățământului privat; program de granturi pentru dezvoltare școlară; dezvoltarea *managementului educațional*; creșterea *capacității instituționale* pentru elaborarea și gestionarea proiectelor), **calitatea și eficiența sistemului** (reforma educației timpurii, cu focalizare pe *grupuri dezavantajate* și copii cu CES; pregătire profesională inițială pentru *cariera didactică*, pe domenii/ arii curriculare și nu pe specializări; calificarea personalului didactic necalificat din mediul rural prin programul de relansare a învățământului rural; acces la informație în *zone rurale* dezavantajate; educația inteligenței rațional-emoționale și comportamentale; revizuirea sistemului național de *evaluare* și examinare a elevilor; flexibilizarea formării profesionale și a *rutelor* de profesionalizare; implementarea sistemului european de transfer și acumulare a *creditelor* de studiu; *remunerație* diferențiată, în funcție de calitatea prestației; reorganizarea *curriculumului* pe discipline, în viziune integratoare; promovarea învățământului cu frecvență redusă și a programelor tip „șansa a doua”, la nivel național), **acces la educație și formare profesională** (construirea de *campusuri* școlare; asigurarea condițiilor echitabile de igienă și educație pentru sănătate în mediul rural; licee tehnologice, pentru o paletă extinsă de specializări; informatizarea tuturor școlilor din mediul rural și conectare la internet ; modernizarea învățământului profesional și tehnic – TVET în mediul rural), **deschiderea educației și a formării profesionale spre societate** (elaborarea noului *curriculum TVET*, în care CD și CDL ocupă progresiv 15/20%, până la 35/40% din ore; crearea sistemelor și a mecanismelor pentru recunoașterea/ validarea competențelor dobândite pe cale *non-formală/ informală*; derularea mobilităților pentru elevi și cadre didactice; derularea cursurilor de formare, lingvistică și metodică, prin structuri acreditate ale țărilor UE; promovarea unei oferte generoase de *formare profesională continuă* în sistem; stimularea *interesului angajatorilor* pentru dezvoltarea de personal; implementarea „memorandumului strategiei LLL”, stabilită la nivel european; introducerea „portofoliului individual de LLL”, la finele unui ciclu de învățământ), **refacerea și îmbunătățirea stării infrastructurii/ a dotărilor școlare** (campusuri școlare; relansarea învățământului *rural* – componenta reabilitare școli; programul național de *dotare cu fond de carte* și mijloace didactice; *informatizarea* școlilor din mediul rural; dotarea școlilor cu echipamente și materiale *sportive, reabilitarea* a 1.750 școli).

In **învățământul superior**, se impune impulsionearea transformărilor necesare **aderării la Spațiul European al Învățământului Superior (SEIS)**, prin

implementarea cerințelor Procesului Bologna, cu semnificația imediată a **asigurării calității** acestuia, adoptarea unui **sistem de învățământ bazat pe cicluri**, bine definite, continuarea promovării **mobilității studenților și cadrelor didactice**, definitivarea implementării **sistemului de credite transferabile**, promovarea **dimensiunii europene** în învățământul superior și a **caracterului atractiv** al Spațiului European al Învățământului Superior.

3. Finalizarea reformelor structurale și consolidarea mecanismelor economiei de piață

Reformele structurale începute și aflate în derulare sub auspiciile autorităților publice urmează să fie încheiate, pentru a se ușura manifestarea mecanismelor de piață și preluarea treptată de către acestea a stimulentei viitoarelor reforme structurale la nivel de agenți economici privați. Acesta este singurul răspuns corect la departajarea responsabilităților economice ale autorităților publice, acolo unde piața nu poate face încă o alocare optimă a resurselor.

*Elementul central al reformelor structurale rămâne **regimul proprietății**, care trebuie să se conformeze dreptului de proprietate și a garanțiilor constituționale, securitatea acestuia constituindu-se în terenul cel mai propice al manifestării inițiativei private, dezvoltării antreprenoriatului și creșterii investițiilor rezidenților și nerezidenților.*

*Prioritatea în domeniul regimului proprietății o constituie soluționarea acestei probleme în marile sectoare de utilități publice, prin **acelaerarea privatizărilor** din sectorul producției energiei electrice și gazelor naturale, concomitent cu stimularea burselor regionale de comercializare. Alte procese de privatizare începute de autorități trebuie finalizate financiar sau sub aspectul unor facilități, în concordanță cu principiile liberei concurențe și de evitare a distorsionării piețelor, astfel încât responsabilitatea deciziilor de modernizare, restructurare și noi investiții să fie în întregime asumate de noii proprietari.*

Predominanța regulilor pieței unice, împreună cu respectarea acquis-ului acesteia se constituie în factori favorizanți ai consolidării mecanismelor economiei de piață, acestea în sine forțând competiția și implicit orientarea întregului ansamblu de politici publice destinate cadrului instituțional și legislativ necesar susținerii creșterii competitivității economiei naționale.

Aceeași predominanță, alături de înaintarea în convergența nominală vor asigura manifestarea de anvergură și creșterea așteptată a burselor de mărfuri și valori, profunzimea pieței de capital și diversificarea resurselor de finanțare a sectorului privat devenit coloana vertebrală a creării de valoare adăugată.

Consolidarea mecanismelor economiei de piață prin politici publice trebuie privită, în final, ca o contribuție la reducerea costurilor de orice natură privind intrarea, prezența pe și ieșirea de pe piață a agenților economici, inclusiv cu conotația unui mediu de afaceri atractiv și competitiv. In context, preocupările pentru funcționarea și celeritatea tribunalelor comerciale, a altor instanțe de arbitraj și mediere vor contribui la minimizarea costurilor economice.

4. Promovarea cercetării-dezvoltării în condițiile dezvoltării societății bazate pe cunoaștere

Obiectivul central al politicilor de cercetare-dezvoltare și inovare (CDI) în perioada post-aderare îl reprezintă creșterea impactului lor în economie, în vederea asigurării durabilității procesului de convergență cu UE. Din aceasta perspectivă, este esențială **dezvoltarea / aprofundarea parteneriatului mediu de afaceri - universități – institute de cercetare**, atât în ceea ce privește cererea de cercetare / inovare cât și accesul la rezultatele acesteia.

Capitalului uman pentru cercetare și infrastructura de cercetare-dezvoltare are de depășit un decalaj de 5 - 10 ani față de situația din UE, România fiind ferm angajată pe direcția **creșterii cheltuielilor pentru cercetare**, în acord cu orientarea europeană privind apropierea, până în anul 2010, de un nivel mediu al cheltuielilor pentru cercetare de 3% din PIB, cu distribuție de 1% fonduri publice naționale și 2% fonduri private până în anul 2015.

Obiectivul central al **politicilor de cercetare-dezvoltare și inovare (CDI)** în perioada post-aderare îl reprezintă **dezvoltarea resurselor umane și a bazei materiale pentru cercetare**, pentru a le aduce la un nivel comparabil cu cel european. Acest obiectiv va fi este susținut printr-un ansamblu de programe care includ:

- creșterea numărului și îmbunătățirea structurii calitative a personalului de cercetare ;

- dezvoltarea infrastructurii de cercetare-dezvoltare din unitățile și instituțiile cu profil CD și de învățământ superior, pentru a asigura un mediu de lucru la nivel comparativ cu cel al instituțiilor similare din UE;
- stimularea dezvoltării capacității de cercetare la nivelul agenților economici;
- stimularea formării și dezvoltării carierelor științifice și a colectivelor de cercetare de înaltă performanță;
- creșterea numărului de cercetători tineri și a numărului de doctori în științe;
- creșterea numărului de cercetători implicați în programe postdoctorat și în proiecte și colaborări internaționale pe termen lung, în arii tematice și domenii S/T specifice ariei europene de cercetare;
- creșterea numărului de cercetători care se reintegrează în activități de cercetare în România;
- dotarea cu echipamente și aparatură performantă de cercetare a unităților de cercetare-dezvoltare;
- dezvoltarea infrastructurilor informationale și de comunicații;
- dezvoltarea facilităților și a instalațiilor CD de importanță națională (ex.: în domeniile nuclear, seismic, etc.)
- dezvoltarea platformelor de cercetare integrate, cu utilizatori din cercetare și industrie, în cadrul unor programe și proiecte comune, care să asigure compatibilitatea cu platforme europene similare.

Stimularea și îmbunătățirea performanțelor la nivelul cercetătorilor și al colectivelor de cercetare implică **dezvoltarea mijloacelor și instrumentelor de informare, documentare și comunicare**, inclusiv a rețelei specializate pentru cercetare, precum și **susținerea financiară a editării publicațiilor științifice și a participării la manifestări științifice interne și internaționale, participarea cercetătorilor la programele, activitățile și organismele CDI din spațiul European, corelarea permanentă a programelor naționale de cercetare cu ariile tematice și domeniile științifice specifice ariei europene de cercetare, asigurarea reprezentării României** în cadrul organismelor europene responsabile pentru formularea politicilor și programelor CDI la nivelul UE European (Science Foundation - ESF, ESA, CERN etc, Oficiului pentru știință și tehnologie la Bruxelles).

În perioada 2007-2013, principalele instrumente de implementare a măsurilor menționate vor fi în continuare programele de cercetare susținute din fonduri publice: Programul cercetare de excelență CEEEX, Programul de granturi pentru cercetare științifică, Planul Național pentru Cercetare-Dezvoltare și Inovare, Programele nucleu de cercetare, Planul CD sectorial al MEC.

Indicatorii de realizare pentru măsurile de dezvoltare a resurselor umane și a bazei materiale pentru cercetare prevăd creșterea cu cca 15% a numărului de personal total angrenat în activitatea de cercetare-dezvoltare (personal CD), de la 41 035 în 2005, la cca 47.000 persoane în 2009, creșterea în proporție similară a numărului total de cercetători, de la 29 608 în 2005 la cca 33.000 în 2009, creșterea la cca 80% din total a ponderii instituțiilor CD și a universităților care dispun de echipamente și aparatură performante de cercetare și informaționale, creșterea ponderii personalului CD din întreprinderi (unități economice diferite de cele cu profil CD), la cca 15%-20% din totalul personalului CD până în 2009, creșterea ratei de succes a proiectelor participante la programele CDI europene, de la cca 10,3% în FP 6, la cca 20% în FP 7 .

Competitivitatea sistemului de cercetare-dezvoltare și inovare pe piața internă, se asigură prin reducerea și depășirea decalajelor tehnologice care separă România de restul statelor membre UE, în special în contextul ritmului intensificat de implementare a Strategiei Lisabona revizuite. În aceste condiții, un obiectiv major îl reprezintă **realizarea unui mediu economic dinamic și competitiv**, capabil să asimileze și să dezvolte domenii de înaltă tehnologie și să răspundă la cerințele strategice de dezvoltare pe termen lung, în contextul evoluției la nivel global a economiei bazate pe cunoaștere.

Din această perspectivă, România pune accent pe dezvoltarea pe plan intern a **surselor de competență științifică și tehnică**, precum și a echipamentelor și dotărilor tehnice de înalt nivel, necesare pentru dezvoltarea sectoarelor și domeniilor specifice tehnologiilor avansate, creșterea gradului de asimilare, aplicare și dezvoltare a cunoștințelor, serviciilor și tehnologiilor avansate în mediul economic și social, pentru a se asigura o creștere durabilă a competitivității economice.

Autoritatea Națională pentru Cercetare Științifică, prin mijloacele proprii, va urmări focalizarea dezvoltării consorțiilor/ clusterelor și a activităților CDI pe cooperarea între instituțiile cu profil de cercetare-dezvoltare, universități și întreprinderi, în special în domenii specifice tehnologiilor avansate și stimularea activităților CDI la nivelul întreprinderilor, inclusiv prin promovarea mobilității intra- și inter-sectoriale a cercetătorilor și sprijinirea înființării și dezvoltării firmelor inovative.

Au fost stabilite **domeniile și tematicile prioritare** pentru Planul Național CDI pe perioada 2007-2013, care includ: **Tehnologiile societății informaționale**,

Competitivitate prin inovare (tehnologii avansate în industrie, agricultură, sănătate, energie, transporturi), **Științe de frontieră, Dezvoltare durabilă** (inclusiv eco-tehnologii), **Calitatea vieții**. Programele naționale CDI vor reprezenta în continuare instrumente importante pentru promovarea consorțiilor cercetare-industrie și orientarea acestora către domenii de înaltă tehnologie, armonizate cu prioritățile specifice la nivel european, dezvoltarea acestora în rețea, extinderea rețelei naționale de instituții specializate pentru diseminarea rezultatelor cercetării și inovării și asigurarea transferului tehnologic, inclusiv dezvoltarea parcurilor științifice și tehnologice, la nivelul tuturor celor opt regiuni de dezvoltare, pentru a permite dezvoltarea firmelor inovative.

5. Creșterea atractivității mediului de afaceri din România

Toate preocupările de stimulare a competitivității economice, așezate fundamental pe mecanismele economiei de piață și concurență loială își vor aduce contribuția implicită la atractivitate mediului de afaceri intern. Acest lucru presupune în mod egal noi accente de menținere și creștere a atractivității mediului de afaceri, prin promovarea și respectarea principiilor de stabilitate, predictibilitate, risc minim, de garantare a activităților economice, de judecare cu celeritate a disputelor comerciale, de flexibilitate a pieței forței de muncă la standarde comunitare.

*Stabilitatea legislativă va fi consolidată prin simplificare, claritate, aplicare uniformă și neutră, predictibilitate, ridicarea acesteia la nivel de principii, ceea ce elimină confuziile și nevoia de elaborare de norme copleșitoare. Simplificarea intrării și ieșirii de pe piață a agenților economici va asigura o nouă **dinamică a restructurării companiilor** cu prezervarea securității ocupării forței de muncă, o reducere a cauzelor generatoare de șomaj pe termen lung, costuri reduse pentru inițializarea unei afaceri.*

In materie de politică fiscală se va întări principiul predictibilității, pentru evitarea prejudiciilor induse pe cale administrativă în planurile de afaceri, cu consecințe asupra ocupării forței de muncă, nivelului veniturilor angajaților și nivelului profiturilor, sursa principală de reinvestire.

Sistemele de plată a contribuțiilor și de raportare statistică ale agenților economici către agențiile de specialitate ale statului vor urma calea unei

simplificări cu impact asupra costurilor companiilor, iar principiul bunei guvernante la nivel de agenți economici va fi susținut prin îmbunătățirea bunei guvernări, proces orientat cu precădere în direcțiile diminuării birocrației, eliminării distorsiunilor din piață (ca urmare a aplicării diferențiate a legislației), diminuării corupției, garantării activităților economice și a prezumției de nevinovăție, asigurării funcționării justiției la parametri europeni, eliminarea imixtiunilor statului în administrarea afacerilor private, armonizarea reală a legislației și aplicării acesteia.

Preocupările pentru realizarea convergenței nominale, cu efect asupra asigurării stabilității prețurilor și stabilității financiare, dublează garanțiile desfășurării unei activități economice profitabile pe termen mediu și lung și stimulează agenții economici în participarea lor directă la proiectele de convergență reală și structurală, proiecte care prin atractivitatea lor intrinsecă creează noi resurse de creștere a competitivității economice naționale.

Atractivitatea mediului de afaceri va fi susținută și prin aplicarea conformă a regulile comunitare în domeniul facilităților și ajutoarelor de stat, cu orientare spre diversificarea ofertei interne de bunuri și servicii, ocuparea forței de muncă și stimularea ofertei de export.

6. Perfecționarea pieței muncii

Competitivitatea economică nu poate fi disociată de o bună funcționare a pieței forței de muncă, atât timp cât cel mai mare aport la realizarea de valoare adăugată, substanța PIB-ului, îl reprezintă capitalul uman cu pregătire. Dezideratul de competitivitate economică națională presupune ca în abordarea pieței muncii să se insiste pe politicile de stimulare a aportului forței de muncă.

Anumite realități ale tranziției, comune spațiului est și central european, aduc în prim plan **calitatea ocupării forței de muncă**, în condițiile scăderii **calității factorului uman**, ca urmare a efectelor reformelor structurale economice, reducerii sporului natural, accentuării emigrației, îmbătrânirii populației, migrației populației urbane spre zone rurale.

La domeniile de activități precum **construcțiile, tranzacțiile imobiliare, închirierile și servicii prestate în principal întreprinderilor, sănătate și asistența socială, administrație publică și apărare, comerț, hoteluri și**

restaurante, intermediieri financiare, în care populația ocupată a înregistrat creșteri, se adaugă **agricultura**, care a devenit angajator de ultima instanță, prin efectul dezvoltării serviciilor agricole și, mai nou, trecerii la dezvoltarea unei **agriculturi competitive** concentrată pe fermele de dimensiuni mijlocii.

Tendențele de distribuție a populației active pe domenii de activitate vor fi stimulate în sensul unor **rate ridicate de ocupare**, atât în mediul urban, cât și rural precum și al creșterii **mediei anuale a ratei de activitate** a populației, paralel cu promovarea de politici sociale concordante cu Agenda Lisabona.

Flexibilizarea pieței muncii va urma prioritățile prevăzute de documente consacrate, în aplicare, cum sunt **Strategia Natională pentru Ocuparea Forței de Muncă 2004-2010, Planul Strategic privind Incluziunea Socială, Planul National de Dezvoltare și Cadrul National Strategic de Referință 2007-2013 – Programul Operational Sectorial „Dezvoltarea Resurselor Umane” (POS DRU)**, destinate dezvoltării resurselor umane.

În acest sens, România își va concentra eforturile asupra celor 3 priorități prevăzute de Agenda Lisabona revizuită: **atrageră și menținerea mai multor oameni pe piața forței de muncă, îmbunătățirea adaptabilității și creșterea investițiilor în capitalul uman, evitarea excluderii sociale**, cu elementele asociate cum ar fi sănătatea populației și aspectele sensibile ale sărăciei, **modernizarea procesului de educație ca bază a creșterii responsabilității individuale asupra evoluției proprii pe piața muncii, sprijinirea întreprinderilor în ceea ce privește flexibilitatea organizării muncii și reconcilierii vieții profesionale cu viața de familie.**

Caracterul stimulator al abordării problematicei pieței muncii din perspectiva individului se bazează pe o construcție instituțională și legislativă capabilă să permită **utilizarea eficientă a finanțării din Fondul Social European (FSE)**. De asemenea, se prevede creșterea capacității instituționale a structurilor implicate în coordonarea și implementarea programelor, conform cerințelor EDIS, în paralel cu acompanierea acestei capacități cu implementarea și aplicarea reglementărilor și reformelor de pe piața forței de muncă și **din educație**, care vor permite **creșterea competitivității și a siguranței ocupării**, în condițiile menținerii echilibrului bugetar și atingerii, în anul 2010, a obiectivului național de 58,8% al ratei totale de ocupare.

Obiectivul de **flexibilizare și de securitate pe piața muncii** se realizează cu păstrarea unui nivel redus al șomajului, în condițiile continuării restructurării industriale. Creșterea calității ocupării și a siguranței locului de muncă se va

realiza prin **reducerea impozitarii muncii**, simultan cu **crearea de oportunitati de pregatire profesionala si invatare pe toata durata vietii**, în paralel cu introducerea de **masuri favorabile mediului de afaceri si dezvoltării dialogului dintre reprezentanții angajaților și asociațiile profesionale și patronale**, în scopul creșterii productivității la nivel micro si asigurării flexibilității pe piața muncii, ambele aspecte raspunzând și necesității firmelor de a se adapta permanent cerințelor de creștere a competitivității pe piața unică.

Flexibilizarea pieței muncii presupune continuarea îmbunătățirii legislației muncii din punct de vedere instituțional și economic-financiar, cu referire la relații de muncă flexibile, reducerea barierelor la angajare, relaxarea restricțiilor privind contractul individual de munca pe perioada determinata (cu scopul aducerii în zona fiscală a raporturilor de munca din zona informală a economiei), promovarea unor noi forme de angajare prin contracte de munca, atât cele cu timp parțial, prin agent de munca temporara, cât și cele referitoare la munca la domiciliu, simplificarea procedurilor de evidență a salariaților prin introducerea registrului general de evidență a salariaților, flexibilizarea procedurilor de concediere individuală și colectivă, precum și garantarea drepturilor salariaților în cazul acestor concedieri, reorientarea profesională, desfasurarea de activități economice în mod independent, ca persoane fizice (self-employed persons) sau ca asociații familiale, prin simplificare administrativă și de acompaniere pentru operationalizarea efectivă a întreprinderii.

O alta componenta a flexibilizării pieței forței de munca o constituie sprijinirea formării și obținerea calificărilor manageriale, care să facă din antreprenariat o opțiune de carieră, încurajarea responsabilității corporative prin oferirea de stimulente pentru angajați, în scopul dezvoltării companiilor și carierelor, dar și pentru constientizarea angajatorilor și a angajaților cu privire la necesitatea formării profesionale continue.

Securitatea ocupării presupune ca, simultan cu creșterea flexibilității pieței muncii, să se facă îmbunătățirea nivelului de protecție a salariaților, inclusiv prin responsabilizarea individuală cu privire la eforturile acestora de a găsi un loc de munca, ceea ce va duce la o altă abordare și a **securității sociale** cu efectul unei prezențe mai mari a forței de muncă disponibile pe piața muncii. Creșterea securității în ceea ce privește ocuparea privește nu numai componenta de intervenție, ci și cea preventivă, care implică stabilirea responsabilităților în relația angajat-angajator (negocierea contractului de muncă, reprezentativitatea organizațiilor patronale și sindicale, dialogul tripartit și bipartit, pregătirea profesională, compensații în cazul desfacerii contractului individual de munca,

organizarea si functionarea Comitetului european de întreprindere, protejarea drepturilor salariaților în cazul transferului proprietății întreprinderii, constituirea si utilizarea fondului de garantare pentru plata creantelor salariale, cazurile de insolventa etc).

Imbunătățirea accesului pe piata muncii are ca țintă **tinerii în vârsta de minimum 16 ani, absolventii ai institutiilor de învățământ si ai scolilor speciale, șomerii tineri, tinerii proveniți din amplasamente** precum și aspectele de egalitatea șanselor, cu referire la accesul femeilor pe piața muncii, cu acompanierea accesului la activități economice și la pregătirea profesională continuă, reincadrarea după perioade inactive, accesul etniei rromilor pe piața muncii etc.

Scaderea somajului si incluziunea sociala își găsește reflectarea în „**Strategia nationala pentru protectia, integrarea si incluziunea sociala a persoanelor cu handicap în perioada 2006-2013 - Sanse egale pentru persoanele cu handicap - catre o societate fara discriminari**”. Aceasta inspiră formarea profesionala în vederea integrării în munca a persoanelor cu handicap, integrarea lor cu ergonomizarea locului de munca, dezvoltarea abilitatilor si încadrarea în munca, prin programe de tip „a doua sansa”, acordarea de facilitati fiscale atât persoanelor cu handicap grav sau accentuat angajate, cât si angajatorilor.

Pentru integrarea **persoanelor aparținând grupurilor vulnerabile**, confruntate cu riscul saraciei în viata economico-sociala, se continuă programele de formare profesionala finantate prin bugetul asigurarilor de somaj, destinate persoanelor aflate în cautarea unui loc de munca, rezidentii din mediul rural, persoanele afectate de excluziune sociala si lucratorilor din întreprinderi, pentru prevenirea intrarii în somaj din cauza lipsei de competente adecvate cerințelor actuale de pe piata muncii.

Competitivitatea pe piața muncii este asigurată prin conectarea creșterii competitivității la necesitatea de **specializare si adaptare a întreprinderilor la aparitia de noi cerinte si ocupatii determinate de progresul tehnic**. Dinamismul acestora poate fi asigurat prin adaptarea continua a formării profesionale initiale si continua pe piata muncii la cererea și oferta de profesii și calificări, ceea ce cuplează numeroase aspecte al perspectivei pieței muncii la reformele din educație și învățământ, cu includerea cerințelor de **crestere a calitatii serviciilor de ocupare, intrarea si reinsertia tinerilor pe piata muncii, intrarea si reinsertia pe piata muncii cu asigurarea egalitatii de gen, intrarea**

si reinsertia pe piata muncii a grupurilor dezavantajate, atragerea cât mai multor persoane vârstnice pe piata muncii în situația de deficit.

7. Dezvoltarea de politici macroeconomice pentru stimularea competitivității

Cadrul macroeconomic orientat către stimularea competitivității economice trebuie să pună accent pe politicile de continuare a reformelor structurale, de consolidare fiscală și bugetară, de susținere a unei dezvoltări durabile neinflaționiste, capabilă să absoarbă cu ușurință eventuale șocuri ale integrării și globalizării.

Stimularea competitivității economice nu poate fi disociată de perspectiva convergenței sub toate aspectele cu UE, caz în care cadrul macroeconomic trebuie realizat prin politici publice care nu fac abstracție de constrângerile impuse de obiectivele Uniunii Economice și Monetare la care România participă ca Stat membru.

Asigurarea cadrului macroeconomic stabil și predictibil pentru perioada 2007-2013 reprezintă un obiectiv fundamental al României, politicile monetară, bugetară și fiscală, precum și pregătirea pentru aderarea la zona Euro fiind, astfel, subsumate logicii unei programări bugetare multianuale care să aloce resursele necesare pentru sectoarele cheie (inclusiv prin dezvoltarea parteneriatelor public-privat) și să raționalizeze cheltuielile, avându-se în vedere principiul subsidiarității.

Obiectivele politicii fiscal-bugetare țin seama de prevederile Pactului de Creștere și Stabilitate, iar politica economică își propune să urmărească principiile cuprinse în Orientările Generale de Politică Economică (Broad Economic Policy Guidelines).

Prioritățile politicii fiscale decurg, în principal, din **angajamentele** legate de statutul de Stat Membru al Uniunii Europene, *consistente cu obiectivele Pactului de stabilitate și de creștere. În contextul cerințelor de limitare a deficitelor bugetare la sub 3% din PIB, ceea ce presupune o reală consolidare fiscală,*

politicile publice vor asigura: lărgirea bazei de impunere; îmbunătățirea colectării, prin reducerea evaziunii fiscale și conformarea voluntară la plata obligației bugetare; reducerea cotelor de contribuții sociale. Politica bugetară se va axa pe o **construcție flexibilă**, integrată în programe bugetare concrete, care să corespundă cu modul de abordare a bugetului la nivelul Uniunii Europene, acordând prioritate sumelor destinate cofinanțării proiectelor finanțate din fonduri europene, asigurării plății contribuției României pentru finanțarea bugetului Uniunii Europene în cadrul sistemului resurselor proprii și creșterea ponderii veniturilor bugetare în PIB.

Obiectivul principal al gestionării datoriei publice va fi reprezentat de asigurarea surselor de finanțare a deficitului bugetar la un cost cât mai redus și un nivel de risc minim.

Politicile publice viitoare trebuie însă să pună un accent mult mai mare pe dezvoltarea infrastructurii, ca o condiție sine-qua-non a creșterii economice, pe dezvoltarea parteneriatului public-privat pentru valorificarea activităților de CDI, dar și pentru asigurarea unei cât mai bune rate de absorbție a fondurilor structurale, dezvoltarea resursei umane prin educație permanentă, dar și prin stimularea învățământului profesional și tehnic și cel superior în S&T, dezvoltarea sectorului CDI prin măsuri fiscale stimulative, și în general, printr-o bună coordonare a politicilor sectoriale și orizontale.

La acest punct, doamna Grapini a propus și următoarele aspecte:

- Dezvoltarea sistemelor electronice integrate de management al afacerilor
- Introducerea sistemelor electronice de licitație
- Support pentru realizarea de tranzacții electronice securizate
- Inițierea și dezvoltarea incubatoarelor de afaceri și a altor infrastructuri de afaceri
- Inițierea și dezvoltarea fondurilor locale de garantare în vederea sustinerii activităților dezvoltate de IMM-uri
- Consultanța furnizată IMM-urilor pentru îmbunătățirea sistemului de management
- Investiții în infrastructura de cercetare-dezvoltare
- Reducerea impactului negativ al sistemului energetic asupra costului produselor și serviciilor

B. DIMINUAREA DISPARITĂȚILOR SOCIALE ȘI REGIONALE

1. Asigurarea egalității de șanse pentru accesul la servicii publice (sănătate publică, educație, servicii sociale, servicii de interes economic general)

Egalitatea de șanse pentru accesul la serviciile publice este asigurată prin dezvoltarea și perfecționarea infrastructurii sociale, privită ca o premisă necesară pentru asigurarea populației cu servicii esențiale, contribuind astfel la atingerea obiectivului european al coeziunii economice și sociale.

Dezvoltarea economică a României este influențată de calitatea serviciilor de sănătate, educație, sociale, a serviciilor de siguranță publică și asistență pentru situații de urgență acordate populației, toate investițiile din domeniu urmând să fie conforme cu "Orientările Strategice Comunitare pentru perioada 2007-2013", dedicate reducerii disparităților în ceea ce privește calitatea și gradul de acces al populației la serviciile publice esențiale.

Asigurarea concordanței cu standardele comunitare în domeniu, constituie o precondiție și pentru realizarea obiectivului Strategiei Lisabona privind creșterea economică și gradul de ocupare a populației.

Principalele domenii de intervenție privesc reabilitarea / modernizarea / dezvoltarea și echiparea infrastructurii serviciilor de sănătate, reabilitarea / modernizarea / dezvoltarea și echiparea infrastructurii serviciilor sociale, îmbunătățirea dotării cu echipamente a bazelor operaționale pentru intervenții în situații de urgență, reabilitarea / modernizarea / dezvoltarea și echiparea infrastructurii educaționale, reabilitarea / modernizarea / echiparea Centrelor de Formare Profesională Continuă.

In domeniul stării de sănătate, intervenția prin politici publice trebuie să ducă la creșterea mediei de viață a cetățeanului, afectată în ultimii ani de ratele ridicate de sărăcie și subocupare, precum și de fenomenul de excluziune socială. Abordarea frontală a calității în serviciile de sănătate și stoparea imediată a degradării nivelului

de performanță a asistenței medicale solicită dotări infrastructurale (unități medicale, echipamente, sisteme de intervenție în regim de urgență, servicii de asistență medicală cu o repartizare teritorial - regională echilibrată, servicii ambulatorii etc) și un răspuns imediat adecvat nevoilor medicale ale grupurilor dezavantajate, în general, grupurilor sociale vulnerabile, în special, precum și situațiilor de dezastre/accidente.

Considerând că forța de muncă flexibilă și pregătită constituie o pre-condiție în îndeplinirea prevederilor strategiei Lisabona, astfel încât să se poată utiliza în mod eficient know-how-ul și noile tehnologii, creșterea calității serviciilor educaționale este prioritară din perspectiva impactului asupra dezvoltării economice regionale și naționale. Condițiile de învățare și de educație la ciclul primar și liceal necesită trecerea de la subfinanțarea cronică, care a avut ca efect fenomene de marginalizare și excludere, la alocarea de fonduri pentru dezvoltarea campusurilor educaționale preuniversitare moderne, stimulative inclusiv pentru atragerea de cadre didactice cu bună calificare.

Dotarea școlilor și campusurilor preuniversitare cu echipamente IT este deosebit de importantă în contextul necesității dezvoltării competențelor digitale, ca parte a competențelor cheie ale participanților la procesul de educație și îmbunătățirii posibilităților de integrare pe piața muncii.

Reabilitarea, modernizarea, dezvoltarea echilibrată pr întreg teritoriul și echiparea infrastructurii serviciilor sociale se impune cu aceeași urgență pentru depășirea situației precare în care se află infrastructura din domeniu și situația unor grupuri sociale vulnerabile, care, în condițiile asigurării de șanse egale, ar putea ajuta la reinserția pe piața muncii. Necesitatea investițiilor noi apare și ca urmare a necesității stabilirii unor standarde minime de calitate pentru serviciile sociale ce trebuie să fie îndeplinite de centrele rezidențiale.

Îmbunătățirea și diversificarea serviciilor sociale oferite de centrele multifuncționale și rezidențiale contribuie la degrevarea membrilor activi ai familiilor de grija persoanelor dependente pe perioada orelor de lucru și la creșterea calității muncii și vieții atât a celor activi, cât și a celor dependenți. Centrele sociale cu destinație multifuncțională vor acoperi o gamă variată de servicii, cu scopul de a ajuta persoanele în dificultate, începând cu acceptarea lor în centru, până la rezolvarea problemelor specifice cu care acestea se confruntă, temporar sau permanent (materiale, financiare, culturale, juridice și administrative, relaționale, ocupaționale, medicale), inclusiv prin organizarea unor ateliere de lucru pentru dezvoltarea deprinderilor de viață independente și a competențelor profesionale.

Dezvoltarea de noi centre sociale va fi completată de investiții în centrele rezidențiale deja existente, care asigură servicii de cazare de lungă durată, asigurându-se astfel un cadru adecvat de găzduire și îngrijire a persoanelor aflate în dificultate, indiferent de vârstă și etnie.

***Îmbunătățirea dotării cu echipamente a bazelor operaționale pentru intervenții în situații de urgență** are ca obiectiv îmbunătățirea capacității de răspuns în astfel de situații, la nivelul fiecărei regiuni de dezvoltare, prin reducerea timpului de intervenție pentru acordarea primului ajutor calificat. **Conceptul Strategic Național** privind organizarea intervențiilor în situații de urgență prevede crearea a opt baze regionale, localizate în județele cu cea mai multă experiență în acest domeniu. **Programul Operațional Regional** va susține acest obiectiv strategic prin investiții în achiziționarea de echipamente specifice, atât pentru dezvoltarea celor 8 baze operaționale regionale care vor înlesni intervenții integrate în caz de dezastru sau accidente (rutiere, etc.), cât și pentru îmbunătățirea dotării bazelor județene existente, în funcție de specificul diferitelor zone (expuse cutremurelor, inundațiilor, eroziunii).*

2. Dezvoltarea comunităților rurale

Dezvoltarea rurală a României are ca principal obiectiv dezvoltarea armonioasă a comunităților rurale, simultan cu consolidarea sectoarelor agricol și silvic, ținând cont de cerințele de protecție a mediului înconjurător.

În vederea atingerii acestui obiectiv, România va sprijini dezvoltarea infrastructurii rurale (rețelele de drumuri, rețelele de comunicații, servicii de sănătate, educație, consultanță) și diversificarea serviciilor oferite către populația din mediul rural.

Pentru reorientarea unei părți din populația ocupată în agricultură, în cadrul comunităților rurale vor fi stimulate dezvoltarea serviciilor pentru agricultură și diversificarea activităților economice complementare (mica industrie, turism, artizanat). Acestea vor trebui să contribuie la valorificarea resurselor specifice mediului rural (inclusiv a potențialului turistic și cultural-spiritual al satului românesc) și să asigure folosirea mai eficientă forței de muncă rurale.

Pentru dezvoltarea de proiecte care își propun potențarea și valorificarea resurselor locale, vor fi inițiate măsuri pentru creșterea capacității administrative locale de atragere a resurselor financiare, inclusiv prin parteneriate public-

privat.

Având în vedere calamitățile naturale din anii precedenți, autoritățile locale vor fi sprijinite pentru elaborarea și aplicarea de politici și programe de prevenire a riscurilor naturale.

*Dezvoltarea **sectorului agricol** al României, vizează depășirea problemelor structurale actuale (slaba dotare cu mașini și utilaje, fărâmițarea terenurilor agricole) și creșterea competitivității produselor românești pe Piața Internă.*

Pentru perioada 2007-2013, România își propune ca obiective principale dezvoltarea unui sector agricol și forestier competitiv, bazat pe cunoaștere și inițiativă privată, reducerea dimensiunii populației ocupate în agricultură, corelată cu crearea de exploatații economice viabile, menținerea calității și a diversității spațiului rural și forestier în vederea obținerii unui echilibru între activitățile umane și conservarea resurselor naturale.

***Prioritățile pe termen mediu și lung** privesc restructurarea și modernizarea sectorului agroalimentar și a celui forestier, stimularea procesului de consolidare a fermelor printr-o piață funciară funcțională, sprijinirea transformării fermelor de semi-subsistență, cu potențial real de producție, în exploatații viabile din punct de vedere comercial, sprijinirea formării de asocieri între fermieri în scopul valorificării produselor, îmbunătățirea calității procesării, controlului și calității produselor alimentare prin respectarea regulilor minime de siguranță a alimentelor impuse de cerințele PAC, îmbunătățirea marketingului produselor agroalimentare, continuarea programelor pentru realizarea de centre de preluare-depozitare a produselor agricole și asigurarea transparenței pe piață, promovarea investițiilor directe care vizează introducerea de noi tehnologii și creșterea calității produselor, elaborarea și implementarea de planuri operaționale pentru asigurarea transparenței piețelor, atât pentru crearea unor sisteme de informare privind prețul produselor agricole (burse agricole), cât și privind prețul pământului.*

***Planul National Strategic pentru Dezvoltare Rurala**, elaborat pe baza Liniilor Directoare Strategice ale Comunitatii, definește următoarele obiective generale pentru perioada 2007 -2013:*

- o Creșterea competitivității sectoarelor agro-alimentar și forestier;*
- o Îmbunătățirea mediului și a spațiului rural;*
- o Calitatea vieții în zonele rurale și diversificarea economiei rurale;*

o Demararea si functionarea initiativelor de dezvoltare locala (LEADER).

Pentru a contribui la îndeplinirea priorităților comunitare în concordanță cu obiectivele de la Lisabona și Göteborg, o importanță deosebită va fi acordată atât dezvoltării economice cât și aspectelor de mediu și sociale. Obiectivele generale, grupate pe obiective strategice și specifice, reflectă atât punctele slabe și punctele tari identificate în analiza situației curente,

3. Creșterea ratei de participare și a gradului de ocupare

*Obiectivele politicilor publice de ocupare ale României sunt stabilite pe baza celor trei mari obiective strategice interdependente ale Strategiei Europene de Ocupare revizuite: **ocupare deplină, calitatea și productivitatea muncii, coeziune și incluziune socială.***

Atingerea unei rate de participare adecvate la piața muncii presupune un pachet substanțial de acțiuni simultane constând din măsuri active și preventive pentru șomeri și persoane inactive, crearea de locuri de muncă și stimularea spiritului antreprenorial, managementul tranziției și promovarea adaptabilității și mobilității pe piața muncii, promovarea dezvoltării capitalului uman și a învățării pe tot parcursul vieții, creșterea ofertei pe piața muncii și promovarea îmbătrânirii active, egalitate de gen, promovarea integrării și combaterea discriminării persoanelor dezavantajate pe piața muncii, rentabilizarea muncii și crearea de stimulente corespunzătoare, transformarea muncii nedecarate în ocupare transparentă, combaterea disparităților regionale privind ocuparea.

Cantitativ, rezultatele așteptate pe baza aplicării pachetului de acțiuni menționat sunt o rată generală a ocupării de peste 70%, o rată de ocupare în rândul femeilor de 60%, o rată de ocupare de 50% pentru persoanele cu vârste cuprinse între 55 - 64, un nivel mediu de participare la procesul de învățare pe parcursul întregii vieți a populației adulte apte de muncă (25 - 64 ani) de cel puțin 12,5%.

Creșterea nivelului ocupării populației în vârstă de muncă și implicit combaterea efectelor șomajului structural, promovarea adaptabilității forței de muncă promovare a incluziunii sociale se constituie în elemente esențiale atât pentru atenuarea tendințelor demografice negative, cât și a necesității de a înregistra o creștere economică susținută și de ameliorare a condițiilor de viață.

Cele trei obiective pe termen mediu vor fi corelate cu politicile regionale de ocupare și cu planurile regionale de dezvoltare economică și socială, în special cu măsurile care vizează atragerea de investiții și crearea de noi locuri de muncă, impunând în egală măsură elaborare de legislație și îmbunătățirea construcției instituționale în domeniul pieței muncii. Finalitatea obiectivelor trebuie simțită în întărirea coeziunii și incluziunii sociale a grupurilor vulnerabile pe piața muncii, asigurarea egalității de șanse pe piața muncii și, nu în ultimul rand, deplina asigurare a sănătății și securității în muncă.

Dezvoltarea și lărgirea structurilor de dialog social în vederea implicării într-o mai mare măsură a partenerilor social, atât la nivelul decizional, cât și la cel de implementare în domeniul pregătirii profesionale continue, ocupării, securității și sănătății în muncă se constituie în premise favorabile ale diversificării acordurilor contractuale și de muncă, inclusiv cu privire la timpul de lucru pentru favorizarea progresului în carieră, asigurarea unui echilibru mai bun între viața profesională și de familie.

În același timp cu sprijinirea dialogului social între parteneri, politicile publice orientate spre creșterea ratei de participare și ocupare a forței de muncă vor fiacompaniate de acțiuni de natură sa sprijine **antreprenoriatul pentru încurajarea creării de locuri de muncă mai multe și mai bune prin creșterea capacității de investiții și prin crearea a unui mediu de afaceri favorabil pentru toate întreprinderile.**

Se vor aloca fonduri, subvenții și facilități de relaxare fiscală dedicate finanțării politicilor active în acele zone și sectoare de activitate care stimulează angajatorii în vederea: creării de noi locuri de muncă și programe speciale pentru zone defavorizate; asigurării de oportunități pentru un nou început pentru toți șomerii prin acompaniament social personalizat acordat tinerilor înainte de a împlini 6 luni de șomaj și adulților înainte de 12 luni de șomaj; extinderea programelor de formare profesională pentru șomeri și a programelor de formare profesională continuă oferite în cadrul întreprinderilor; prevenirea riscului de șomaj inclusive prin creșterea performanțelor profesionale individuale; încarajarea muncii cu forme legale.

*Un alt aspect important în atenție rămâne **politica de venituri pentru stimularea ocupării**, guvernul intervenind în politica salarială pentru stabilirea salariului minim pe economie, în dinamica salariilor din sectoarele bugetare și în monitorizarea salariilor din sectoarele economice unde este acționar majoritar, precum și în stabilirea sistemului de taxare și impozitare a muncii. Prin promovarea acestei politici în domeniul veniturilor salariale se urmărește asigurarea unui salariu care să permită un*

*minim decent de viață, dar care să reflecte totodată și creșterea productivității într-o economie deschisă. **La nivel structural**, este important ca remunerarea muncii pentru personalul având calificări reduse să nu descurajeze recrutarea în muncile plătite moderat, iar în același timp salariile nete oferite unor astfel de salariați să constituie stimulente pentru șomeri și persoane inactive să caute un loc de muncă.*

Guvernul României recunoaște și apreciază importanța întreprinderilor mici și mijlocii, politica în domeniul întreprinderilor mici și mijlocii devenind în România o parte integrantă a politicii de dezvoltare regională datorită rolului pe care îl au IMM-urile în dezvoltarea economică durabilă, în crearea de locuri de muncă și prin contribuția lor semnificativă la diminuarea șomajului.

***Sprrijinirea sectorului IMM** reprezintă o soluție importantă pentru contrabalansarea efectelor negative ale procesului de ajustare structurală și de restructurare a industriei, generând alternative economice și sociale și determinând astfel îmbunătățirea statutului economic al grupurilor sociale dezavantajate. Prin urmare, atât acțiunile specifice de până acum, cât și cele viitoare au ca obiectiv fundamental crearea unui cadru instituțional, legislativ și financiar favorabil dezvoltării IMM-urilor și inițiativei private și stimulativ pentru investiții.*

4. Îmbunătățirea condițiilor de viață și reducerea sărăciei

*Aspectele acestei direcții strategice nu pot fi dissociate de întrebarea fundamentală referitoare la tipul de societate pe care România dorește să o construiască în contextual apartenenței la UE. Însăși formularea obiectivelor Planului Național de Acțiune Anti-Sărăcie și Promovare a Incluziunii Sociale ține cont de necesitate **creării unei societăți prospere, activă economic, social și politic, cu un nivel ridicat de responsabilitate colectivă și individuală, coezivă social, cu un nivel ridicat de oportunități pentru toți.***

O societate activă** are conotația capacității să se dezvolte economic și social, să fructifice oportunitățile și să facă față constructiv și eficient riscurilor, să-și dezvolte continuu capacitățile și să activeze segmentele sociale excluse, pasivizate, cu risc de involuție și de dependență. **O societate coezivă social** presupune un grad ridicat de solidaritate socială, în care segmentele excluse social, suferind de privațiuni multiple, să fie minimizate prin **eliminarea surselor

de exclusiune socială, discriminare, **promovarea unor mecanisme** puternice de incluziune socială, asigurarea pentru fiecare cetățean a **unui standard minim** decent de viață și accesul la serviciile sociale fundamentale, **orientarea fermă spre o societate fără polarizări sociale și economice**, în care diferențele sunt echitabile și stimulative, iar nu generatoare de tensiuni și conflicte sociale.

A asigurarea de **oportunități pentru toți** înseamnă a ajunge să se trăiască într-o societate în care fiecărui membru i se acorde șanse reale de a lua parte activ la în toate sfere vieții sociale, respectiv **oportunități economice** – participare activă și profitabilă la viața economică - **oportunități de dezvoltare socială și personal** - acces la sistemul școlar, la serviciile medicale, la cultură, oportunități de pregătire profesională - **acces la bunurile și serviciile fundamentale** - locuință în primul rând, bunurile și serviciile necesare unei vieți civilizate, mediu social-comunitar civilizat și sigur, natură nepoluată - **oportunități de participare socială și politică**, toate definind o societate inclusivă, o societate focalizată practic pe asigurarea de șanse egale tuturor.

Autoritățile publice vor acționa în sensul celor **patru obiective-direcții globale** stabilite de Consiliul European de la NIsa (2000), respectiv:

1. **Facilitarea ocupării și accesul tuturor la resurse, drepturi, bunuri și servicii**
2. **Prevenirea riscului de exclusiune**
3. **Ajutorarea celor mai vulnerabili**
4. **Mobilizarea tuturor instituțiilor relevante**

Aceste patru obiective-direcții globale de acțiune reprezintă în fapt infrastructura Planului Național Anti-Sărăcie și Promovare a Incluziunii Sociale al României, pentru următorii 10 ani. Considerând modelul de societate în care dorim cu toții să trăim, vor fi avute în vedere următoarele **acțiuni strategice în sfera combaterii sărăciei și a promovării incluziunii sociale**: eradicarea completă a sărăciei extreme; eradicarea unor situații sociale inacceptabile moral pentru o societate civilizată (copiii străzii, copiii abandonați în instituții, traficul cu ființe umane, violența domestică, copii neglijați și/ sau abuzați în familie) cu dezvoltarea unui sistem de suport pentru victime; absorbția treptată a sărăciei persoanelor active și a celor care și-au încheiat ciclul vieții active (pensionarii); dminuarea dezechilibrelor regionale existente cu prioritatea revitalizării zonelor defavorizate și prevenirea apariției unor noi dezechilibre zonale; promovarea unei societăți inclusive cu un grad ridicat de coeziune socială; asigurarea accesului tuturor membrilor societății la serviciile sociale fundamentale:

sănătate, învățământ, ocupare și asistență socială; investiție în noua generație (asigurarea condițiilor decente de viață pentru copii și a accesului lor la oportunitățile de dezvoltare); suport susținut pentru integrarea tinerilor în viața matură (tinerii trebuie priviți nu ca o problemă, ci ca o resursă crucială a dezvoltării social-economice); completarea și dezvoltarea sistemului de protecție socială; dezvoltarea capacității autorităților publice naționale, județene și locale de identificare a problemelor sociale, de dezvoltare și implementare de politici și programe sociale, de evaluare și monitorizare a politicilor și programelor; activizarea forțelor comunitare, a inițiativelor colective și dezvoltarea unei culturi a parteneriatului social.

5. Creșterea coeziunii teritoriale

C. CREȘTEREA GRADULUI DE VALORIFICARE A RESURSELOR SISTEMULUI ECONOMICO-SOCIAL

- 1. Îmbunătățirea capacității de administrare a resurselor publice**
- 2. Utilizarea eficientă a fondurilor comunitare**
- 3. Modernizarea administrației publice la nivelul indicatorilor de eficiență specifici UE**
- 4. Utilizarea durabilă a resurselor regenerabile și neregenerabile**
- 5. Stimularea valorificării resurselor private**

D. ASIGURAREA CONVERGENȚEI PENTRU ADOPTAREA DE CĂTRE ROMÂNIA A MONEDEI EURO LA 1 IANUARIE 2014

Conform Tratatului de la Maastricht, România beneficiază de derogarea temporară în ceea ce privește adoptarea monedei comune. Derogarea incumbă însă obligația României, ca Stat Membru al UE, să-și pregătească intrarea în mecanismul ratelor de schimb ERM II, iar apoi, condiționat de conformarea sustenabilă la criteriile de convergență nominală, va adopta moneda unică - euro.

*In vederea acestei pregătiri, politicile economice și monetare trebuie să evolueze spre indeplinirea criteriilor de convergență de la Maastricht, respective cele trei imuabile în timp - **un deficit bugetar care să nu depășească 3 procente din PIB pe parcursul ciclului economic, o datorie publică totală mai mică de 60 la sută din PIB în anul adoptării monedei unice și un curs de schimb stabil, fără devalorizări unilaterale față de euro mai mari de 2,25% timp de cel puțin doi ani** – și cele două reprezentând “ținte mișcătoare”, variind de la an la an - **o rată a inflației care să nu depășească cu mai mult de 1,5 puncte procentuale inflația medie a celor mai performante (la acest indicator) trei state din UE, o rată a dobânzii la titlurile pe zece ani care să nu depășească cu mai mult de 2 puncte procentuale dobânda medie a celor trei state definite mai sus.***

*Aceași importanță va fi acordată **convergenței reale** – deși neprevăzută ca obligație prin Tratatul de la Maastricht – **necesar de a fi evidențiată, ca efecte, cel puțin prin nivelul PIB/locuitor, structura pe sectoare a economiei, gradul de deschidere a economiei, ponderea comerțului cu țările membre ale UE în totalul comerțului exterior.** Convergența reală va asigura un grad înalt de coeziune a economiei României cu structurile economiilor țărilor aflate în zona euro. Convergența reală este necesară potențării efectelor pozitive ale adoptării monedei unice, de natură să reducă la minimum riscul unor eventuale șocuri asimetrice. Convergența reală va răspunde și unei realități de transfer de competențe, având în vedere că politica monetară unică elaborată de Banca Centrală Europeană nu poate și nici nu trebuie să vizeze particularitățile fiecărei economii, ea adresându-se unui grup de economii presupus omogene.*

1. ÎNDEPLINIREA CRITERIILOR DE CONVERGENȚĂ NOMINALĂ

Atingerea criteriilor de convergență nominală va evita abandonarea prematură a politicii monetare proprii, atât timp cât va fi necesar pentru finalizarea reformelor considerate potențial generatoare de mai multe beneficii decât costuri de la momentul adoptării euro. Ca urmare, calendarul trecerii la moneda unică va fi corelat permanent cu un proces de optimizare intertemporală a raportului costuri/beneficii supus următoarelor constrângeri:

- (i) îndeplinirea sustenabilă a criteriilor de convergență nominală;*
- (ii) atingerea unui nivel satisfăcător al criteriilor de convergență reală;*
- (iii) reducerea intervalului petrecut în cadrul mecanismului ratelor de schimb ERM II la minimul legal de doi ani.*

România, ca Stat Membru al UE, recunoaște că politicile monetară și de curs de schimb ale fiecărui stat devin obiect al interesului comun al Uniunii, dar în alegerea strategiei monetare și de curs de schimb își va asuma acele responsabilități conforme prerogativelor sale de independență în respectivele politici, de care se bucură până la adoptarea euro.

Calendarul propus de autoritățile române pentru intrarea în mecanismul ratelor de schimb ERM II și, ulterior, pentru adoptarea euro, vor fi condiționate de asigurarea unui interval de timp suficient de mare pentru îndeplinirea constrângerilor (i) și (ii) de mai sus, și, în același timp, suficient de ambițios pentru concentrarea în timp a voinței politice și a eforturilor de reformă.

2. ACCELERAREA PROCESULUI DE CONVERGENȚĂ REALĂ

Obiectivul strategic al României îl reprezintă convergența de ansamblu cu statele membre ale Uniunii Europene, în termeni de bunăstare individuală a cetățenilor săi, în special, și a societății în general. În termeni macro-economici, convergența cu UE înseamnă asigurarea unui ritm de creștere economică mai ridicat decât media comunitară, pentru un interval de timp suficient de lung, chiar de ordinul zecilor de ani.

*În acest context, trebuie subliniat rolul de instrument de accelerare a procesului de **convergență economică și socială** al Planului Național de Dezvoltare (PND) 2007-2013. Scopul principal al acestuia îl constituie reducerea cât mai rapidă a disparităților de dezvoltare socio-economică între România și statele membre UE, beneficiind și de efectele favorabile a “**procesului accelerat de recuperare**” (catch – up), care însoțește dezvoltarea țărilor emergente în actualul context al globalizării.*

*Modelul general al dezvoltării va stimula acea **schimbare și promovare a sectoarelor economice cu valoare adăugată mare și creșterea ponderii sectoarelor bazate pe cunoaștere**. Intervenția statului, conformă regulilor comunitare, va evita susținerea unor sectoare economice neviabile sau măsuri sociale protecționiste care pun în pericol asigurarea durabilității dezvoltării și se dovedesc vulnerabile în fața competiției și provocărilor globalizării. Dezvoltarea avantajelor competitive va ține cont de tendințele europene și, ca urmare, vor încurajate și stimulate sectoarele capabile să valorifice avantajele și oportunitățile oferite de Piața Internă.*

*Dezvoltarea corelată a **infrastructurilor fizice și a capitalul uman** asupra cărora s-a insistat deja, reprezintă abordarea corectă a României în fața provocărilor integrării europene și globalizării. Consolidarea unui model de dezvoltare pe aceste două direcții, în condițiile asigurării coerenței și complementarității cu instrumentele strategico-programatice deja existente (**Planul Național de Dezvoltare 2007-2013, Programul Național de Reforme 2007-2010, Cadrul Strategic Național de Referință 2007-2013, Strategia de Dezvoltare Durabilă 2025, Programul de Guvernare 2004-2008, Programul de Convergență 2007-2010, Raportul Național Strategic privind Protecția Socială și Incluziunea Socială 2006 - 2008**), reflectă ierarhizarea strategică a obiectivelor de dezvoltare a României, corelată cu resurselor disponibile și orientate explicit spre realizarea convergenței reale.*

Vom privi la experiența statelor membre care au atins deja convergența cu UE, pentru a pregăti imediat premisele unei dezvoltări compatibile cu standardele de calitate, productivitate și competitivitate ale pieței unice, ca etapă necesară susținerii convergenței nominale.

E. CONSOLIDAREA ROLULUI ROMÂNIEI ÎN PROCESUL CONSTRUCȚIEI EUROPENE

1. Intensificarea procesului de comunicare și dezbatere națională privind construcția europeană

*In calitate de Stat Membru, România este parte a construcției europene **prezente** – prin preluarea acquisului – și **viitoare** – prin manifestarea activă a rolului ei contributiv la evoluția edificiului european. Orientarea Uniunii către cetățean incumbă asumarea responsabilității unui proces amplu de comunicare și dezbatere internă privind conștientizarea obligației formale și morale de informare privind orice nou proiect, inclusiv din inițiativa României, dedicat perfecționării funcțiunii Uniunii și performanțelor acesteia în avantajul cetățenilor ei.*

Procesul de comunicare și dezbatere națională va trebui să devină instituționalizat, pentru a se asigura consistența deciziilor politice luate de Consiliul și Comisia Europeană cu interesul național, cu atât mai mult cu cât construcția europeană se dorește cu efecte pe termen lung, cu implicarea corespunzătoare a fiecărui Stat Membru.

Dezideratul participării active a cetățeanului la deciziile executive și legislative ale Uniunii va fi realizat prin mecanisme de transparentizare a formulării finale a mandatelor minștrilor și europarlamentarilor, astfel încât să se cunoască în fiecare etapă progresele în susținerea intereselor naționale în dezbaterea europeană și evitarea tensiunilor interne târzii după adoptarea unor decizii la nivel comunitar, devenite recomandări sau directive.

Capacitatea de intervenție și inițiativă – ca factor de acompaniere în deplină cunoștință de cauză a dezbaterii naționale - se va baza pe diseminarea Jurnalului Oficial al UE în teritoriu, la nivelul administrației locale, la nivelul tuturor structurilor profesionale, patronale și sindicale, astfel încât construcția europeană să devină, pentru cei direct interesați, accesibilă din punct de vedere a

cunoașterii ei normative și procupantă din punct de vedere al exprimării opiniei.

Același proces de diseminare trebuie aplicat oricărei inițiative cu caracter național, indiferent de emitent, astfel încât acestea să i se asigure posibilitatea dezbaterii instituționalizate, pentru a deveni un proiect sustenabil în fața mecanismelor de adoptare a deciziilor comunitare.

- 2. Consolidarea instituțiilor pentru realizarea concertării sociale față de principalele probleme economico-sociale**
- 3. Consolidarea noii imagini a României europene**

**OBIECTIV 2014-2020: ROMÂNIA - STAT MEMBRU PERFORMANT
AL UE**

Direcții strategice:

- A. Atingerea standardelor europene în domeniile economic și social**
- B. Consolidarea descentralizării administrative**
- C. Atenuarea efectelor crizei demografice**
- D. Participarea activă a României la procesul de decizie europeană**
- E. Stimularea cercetării-dezvoltării și inovației românești în domenii de nișă**
- F. Asigurarea unor noi resurse de energie, în condițiile reducerii energo-intensității, protecției mediului și conservării resurselor naturale**